

ВИТРАТИ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

Якубович З.В.

Національний університет «Львівська політехніка»

На сьогодні витрати, пов'язані із забезпеченням економічної безпеки виступають одним із індикаторів, що сигналізує про безпечність стосунків з тим чи іншим контрагентом, а відтак є об'єктом підвищеної уваги. Фахівці з економічної безпеки наголошують на тому, що відсутність витрат, спричинених утриманням служби безпеки на підприємстві або інших внутрішніх суб'єктів забезпечення безпеки (чи пов'язаних з залученням зовнішніх суб'єктів безпеки) навіть при явному благополуччі здійснюваних бізнес-процесів несе в собі приховану небезпеку.

Окремі аспекти використання облікової інформації при підтриманні безпечного функціонування підприємства висвітлені в роботах таких зарубіжних та українських учених, як І. Білоусової, Л. Гнилицької, В. Євдокимова, М. Чумаченка і М. Пушкаря та інших. Однак, незважаючи на значну кількість розробок у цьому напрямі, ученими недостатньо досліджена методологія відображення витрат на забезпечення економічної безпеки підприємства в системі бухгалтерського обліку та звітності. Пояснюється це тим, що значна частина таких витрат носить трансакційний характер і їх виникнення пов'язане, зокрема, із здійсненням процесів щодо мінімізації несумлінної поведінки зовнішніх контрагентів, серед яких основними є: витрати на конкурентну розвідку (створення баз даних); витрати на моніторинг та оцінювання економічної надійності взаємовідносин з зовнішніми контрагентами; утримання зовнішніх суб'єктів забезпечення безпеки (приватних детективів чи інших суб'єктів) тощо.

Здійснюючи діяльність із забезпеченням економічної безпеки підприємство несе певні витрати відповідно до таких напрямів: забезпеченість підприємства якісною аналітичною інформацією, а також захист його інформаційного середовища; забезпеченість підприємства фінансовими ресурсами; забезпечення фізичної та моральної безпеки співробітників, гарантування безпеки майна підприємства; ефективність роботи юридичного відділу підприємства, в тому числі щодо захисту прав інтелектуальної власності. Виникнення витрат на забезпечення економічної безпеки призводить до проблеми відображення цих витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [1], витрати на техніку безпеки включаються до складу загальнопромислових витрат, витрати на представницькі та консультаційні послуги пов'язані з підтриманням процесів із забезпечення безпеки відносяться до складу адміністративних витрат.

Відсутність методичних рекомендацій з обліку витрат на економічну безпеку призвела до розпорошення витрат на різних рахунках витрат, що ускладнює процеси планування таких витрат, контроль над їх здійсненням та встановлення відповідальності за виявлені відхилення.

Враховуючи практичний досвід діяльності підприємств, а також аналіз літератури, наведемо рекомендований порядок відображення витрат на забезпечення економічної безпеки в системі бухгалтерського обліку у вигляді кореспонденцій рахунків (табл.).

Таблиця

Господарські операції з обліку витрат на забезпечення економічної безпеки підприємства*

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Нараховано амортизацію програмного забезпечення, що використовується для захисту інформаційного середовища, технічних засобів захисту	921	131, 133
2.	Замортизовано вартість спеціальної літератури, використаної у практичній діяльності працівників	921	132
3.	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим забезпеченням економічної безпеки	921	66
4.	Нараховано ЄСВ на загальнообов'язкове державне страхування від заробітної плати працівникам, зайнятим забезпеченням економічної безпеки	921	65
5.	Відображено вартість послуг адміністрування програмного забезпечення, що використовується для захисту інформаційного середовища	921	685
6.	Нараховано витрати, пов'язані з навчанням працівників	921	685

Продовження табл.

7.	Списано вартість спецодягу працівників відділу економічної безпеки підприємства	921	22
8.	Відображено вартість послуг зовнішніх аналітиків з моніторингу зовнішнього середовища щодо загрози силової рейдерської атаки, перевірки надійності контрагентів (фінансовий аспект)	921	685
9.	Нараховано амортизацію клієнтських баз даних, що використовуються працівниками, зайнятим забезпеченням фінансової і кадрової безпеки при прийнятті рішень щодо надійності контрагентів	921	133

*Джерело: побудовано на підставі [2, с.42-45 ; 3, с.21-23].

Найбільш доцільно відображати витрати на економічну безпеку шляхом виокремлення запропонованого нами субрахунку 921 «Витрати на забезпечення економічної безпеки», оскільки, зазначені витрати найбільш точно відповідають економічній сутності загальногосподарських витрат, а також не мають прямого зв'язку з обсягами виробництва чи реалізації. За дебетом субрахунку 921 «Витрати на забезпечення економічної безпеки» із кредиту різних рахунків мають відображатися: витрачені матеріали, заробітна плата з нарахуваннями на неї, амортизація активів, які використовуються при здійсненні витрат на економічну безпеку, надані послуги тощо. За кредитом – ці витрати включатимуться до витрат періоду. Це сприятиме швидкому пошуку необхідних даних та оперативному використанню інформації для управління витратами на економічну безпеку.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://buhgalter911.com/ Res/PSBO/PSBO16.aspx](http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx) 2. Гнилицька Л. В. Відображення витрат, пов'язаних з діяльністю із забезпечення безпеки підприємства в системі бухгалтерського обліку та відкритої звітності / Л. В. Гнилицька // Бухгалтерський облік і аудит. — 2014. — №4. — С. 39–46. 3. Якубович З.В. Складові економічної безпеки промислового підприємства // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції / З.В. Якубович — Прага, 2009. — С. 21-23.